

Utkast till lagrådsremiss Sänkt straffbarhetsålder för allvarliga brott

Ju2025/01945

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (nämnden) har uppmanats att yttra sig över innehållet i rubricerat utkast till lagrådsremiss.

Nämnden har granskat förslagen främst med utgångspunkt från sin uppgift att ur ett rättssäkerhets- och integritetsskyddsperspektiv utöva tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet.

Inledningsvis står det klart att en sänkt straffbarhetsålder och därmed sammanhängande utökade möjligheter att använda straffprocessuella tvångsmedel innebär att de fri- och rättigheter som nämnden har att bevaka inskränks avseende barn. Nämnden har tidigare framhållit att förslag som för med sig ökade risker för integritetsintrång för barn endast bör genomföras om det finns tungt vägande skäl för dem, och att sådan reglering måste vara väl avvägd vad gäller nyttan med åtgärderna i förhållande till vilket integritetsintrång som åtgärderna medför.¹ Vid en sådan avvägning ska enligt nämnden barnets rätt till sin integritet väga tyngre ju yngre barn som träffas av förslagen. Nämnden har vidare uttalat att det är en förutsättning för förslag som innebär inskränkningar av grundlagsskyddade fri- och rättigheter att dessa präglas av försiktighet.²

Nämnden konstaterar att utredningens förslag om sänkt straffbarhetsålder till 14 år för vissa brott har mött omfattande och allvarlig kritik, inte minst från de brottsbekämpande myndigheterna. Kritiken har bl.a. rört att förslaget inte kommer att minska den allvarliga brottsligheten och därmed inte kan ses som

¹ Se nämndens yttrande den 26 mars 2025 över betänkandet "Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93) (dnr 12-2025).

² Se nämndens yttrande den 25 januari 2023 över betänkandet Utökade möjligheter att använda preventiva tvångsmedel (SOU 2022:52) (dnr 147-2022).

en lösning på de samhällsproblem som förslaget är föranlett av, att förslaget innebär en risk för att allt yngre barn rekryteras inom ramen för kriminella nätverk och att förslagets förenlighet med barnkonventionen kan ifrågasättas.

Kritiken innebär att tyngden av de skäl som anges för den föreslagna reformen kan ifrågasättas. Att mot den bakgrunden, i avsaknad av ytterligare analys av förslagets konsekvenser, gå längre än utredningens förslag och sänka straffbarhetsåldern till 13 år är enligt nämnden inte förenligt med den försiktighetsprincip som bör gälla för lagstiftning som medför intrång i grundlagsskyddade fri- och rättigheter.

Detta yttrande har beslutats av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. I beslutet har Eva Melander Tell (ordförande), Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Anna Ekström, Matheus Enholm (avvikande mening, se bilaga), Jon Karlfeldt och Per Schöldberg deltagit.

Föredragande har varit Lovisa Widerström.

Eva Melander Tell

Avvikande mening

Ledamoten Matheus Enholm anmäler avvikande mening och anför att han inte delar bedömningen i sista stycket.